

Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande

Stockholm 2026-02-04

Remiss av Produktivitetskommissionens betänkanden SOU 2024:29 Goda möjligheter till ökat välbefinnande och SOU 2025:96 Fler möjligheter till ökat välbefinnande (Fi2025/01857)

Svensk Försäkring lämnar övergripande synpunkter på de avgränsade områden i utredningens betänkanden som bedöms vara särskilt viktiga för branschen.

Inledning

Produktivitetskommissionens uppdrag är att analysera vilka faktorer som påverkar produktivitetstillväxten, identifiera hinder mot och möjligheter till att höja produktivitetstillväxten i Sverige samt lämna förslag för att höja produktivitetstillväxten i både näringslivet och offentlig sektor. I delbetänkandet förs ett resonemang kring olika skatteslag utifrån ett produktivitetssynsätt och i avsnitt 13.5.5 görs bedömningen att undantagen i kapitalbeskattningen bör ses över och att en höjning av avkastningsskatten på pensionskapital därmed bör övervägas.

Svensk Försäkring har flera invändningar mot de bedömningar som görs, vilket utvecklas närmare nedan.

Pensionskapitalet spelar en stor roll för produktivitetstillväxten

Problem med höjd avkastningsskatt på pensionskapital

Produktivitetskommissionens resonemang om en höjning av avkastningsskatten på pensionskapital utgår i hög grad från ett individperspektiv. En sådan ansats ger en

missvisande bild av pensionssystemets roll på finansmarknaden och dess betydande samhällsfunktion. Pensionssparandet är en del av ett långsiktigt finansieringssystem och det är viktigt att notera att försäkrings och tjänstepensionsföretagens investeringar av pensionskapital under förvaltning bidrar till både sysselsättning och tillväxt vilket är nödvändigt i ett utmanande ekonomiskt klimat. En högre avkastningsskatt riskerar att minska det tillgängliga investeringskapitalet i ett läge där både näringsliv och det vidare samhället är i stort behov av långsiktiga investeringar.

De svenska livförsäkrings- och tjänstepensionsföretagens samlade kapital uppgår till mer än Sveriges BNP och kapitalet placeras i aktier, värdepappersfonder, obligationer och fastigheter, i noterade såväl som i onoterade tillgångar. Ägandet karakteriseras i hög grad av att vara ett aktivt ägande. I delbetänkandet framförs att en avkastningsskatt om 15 procent på pensionskapital jämfört med 30 procent antas gynna passivt ägande framför aktivt ägande. Det är en missvisande beskrivning. En betydande del av pensionskapitalet investeras i tillgångar som förutsätter en aktiv förvaltning. Livförsäkrings- och tjänstepensionsföretagen har dessutom en lång placeringshorisont, vilket är en förutsättning för långsiktiga investeringar som är svåra att uppnå inom andra sparandeformer. Sparande till pension kan därför inte likställas med passivitet.

Om incitamenten för tjänstepensionssparande skulle försvagas genom en förändrad beskattning finns vidare en risk för att en större del av framtida försörjningsansvar faller tillbaka på grundskyddet inom det allmänna pensionssystemet. Mot denna bakgrund bör pensionsbeskattningen analyseras ur ett systemperspektiv, där samspelet mellan tjänstepension och allmän pension beaktas, snarare än som en isolerad fråga om kapitalbeskattning. Då pensionssparande på många sätt skiljer sig från annat sparande finns det vid eventuella reformer av systemet skäl att behandla pensionskapital med särskild försiktighet.

Vidare är det som Svenskt Näringsliv framhåller i sitt remissvar viktigt att notera att pensionsavkastning i grunden utgör uppskjuten arbetsinkomst som tjänstebeskattas vid uttag. En höjd avkastningsskatt, från 15 till 30 procent, innebär lägre pensionsutbetalningar (beräkningar från 2024 visar att höjd avkastningsskatt till 30 procent skulle innebära en sänkning om ca 1000 kr i månaden för en anställd med en månadslön på 35 000 kronor, givet en avkastning på 3,5 procent och livsvarig utbetalning). Det innebär i förlängningen lägre kommunala skatteintäkter som ökar kommunernas behov av statsbidrag för att upprätthålla sitt offentliga åtagande.

Svensk Försäkring anser mot den bakgrunden att en höjning av avkastningsskatten skulle få negativa konsekvenser för vårt idag välfungerande pensionssystem och dess bidrag till Sveriges tillväxt. På sikt finns det dessutom en risk för att de statliga utgifterna för grundskyddet inom pensionssystemet ökar.

Kartläggning av ISK

I utredningens slutbetänkande SOU 2025:96, avsnitt 1.5 anges att det nyligen införda grundavdraget för sparande på bland annat investeringssparkonto (ISK) och kapitalförsäkring kan avskaffas. Produktivitetskommissionen anser att argumenten för avdraget är svaga och att det gör skattesystemet mer komplicerat. Svensk Försäkring delar inte den bedömningen.

Försäkringsbranschen i Sverige bidrar till att öka hushållens förmögenhet och skapa trygghet inför ålderdomen där lättillgängliga sparformer såsom ISK och kapitalförsäkring är en viktig förklaring. I EU-kommissionens aktuella initiativ om en spar- och investeringsunion lyfts svensk kapitalmarknad tydligt fram som ett föredöme när det kommer till att kanalisera det sparande som finns i hushållen till nödvändiga investeringar i samhället. Den "mall" för en sparandeprodukt som har föreslagits av kommissionen påminner i stora delar om ISK och liknande sparprodukter. Den enkla skattebehandlingen lyfts fram som en stor fördel och medlemsstaterna uppmanas att ge sparandeprodukten en enkel och fördelaktig skattebehandling.

Grundavdraget för sparande på bland annat ISK och kapitalförsäkring bidrar till att sänka trösklarna för sparande, inte minst för yngre hushåll, låg- och medelinkomsttagare samt personer som saknar traditionella möjligheter till kapitaluppbyggnad. Att möjliggöra för och uppmuntra fler hushåll att spara långsiktigt är långt ifrån en marginell fråga. Det är en viktig del i att stärka den ekonomiska tryggheten för hushållen. Mot denna bakgrund anser Svensk Försäkring att grundavdraget för besparingar på investeringssparkonton och kapitalförsäkring fyller en viktig funktion och bör behållas.

Konkurrens och handel – ett nytt konkurrensverktyg

Ett helt annat förslag från Produktivitetskommittén är att Konkurrensverket ska få möjlighet att utreda hela marknader i syfte att identifiera eventuella hinder mot en effektiv konkurrens och kunna genomföra konkurrensfrämjande åtgärder (avsnitt 7.5.3 i SOU 2025:96). Kommittén ger därmed sitt stöd till förslaget om ett nytt konkurrensverktyg i betänkandet *Förbättrad konkurrens i offentlig och privat verksamhet* (SOU 2025:22). Svensk Försäkring anser däremot att det finns sådana brister i det förslaget att rättssäkerheten inte kan garanteras (se vårt bifogade remissvar på det sistnämnda betänkandet). Förslaget ger Konkurrensverket för stor handlingsfrihet samtidigt som berörda företag inte får tillräcklig insyn i handläggningen för att kunna ta till vara sina rättigheter. Enligt Svensk Försäkring är det positivt att Produktivitetskommittén delvis uppmärksammar frågan om rättssäkerhet, men vi anser att det behöver ställas betydligt högre krav på Konkurrensverkets process om förslaget ska genomföras.

Svensk Försäkring

Svensk Försäkring

Johan Lundström

Helena Lindahl